

Dyslexieprotocol Meander College 2022

Datum: 09-03-2022
Onderwerp: Dyslexieprotocol
Eigenaar procedure: Dyslexiespecialist, orthopedagoog en zorgcoördinator
Evaluatiemomenten: Specialisten en vakdocenten: 16-03-2022
MT: ?

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Schoolbeleid voor dyslexie	3
3. Wat is dyslexie?	3
4. Signalering en doorverwijzing	3
5. Aanpassingen van het onderwijs: compenserende faciliteiten en dispensatie	4
6. Pedagogische-didactische ondersteuning tijdens de les.....	5
7. Sociaal-emotionele ondersteuning in de lessen	7
8. Ondersteuning buiten de lessen	7
9. Dyslexie en het examen.....	9
10. Wet- en regelgeving aanpassing en ontheffing Frans en Duits.....	9
11. Pedagogische driehoek.....	10
Bijlage 1	12

1. Inleiding

Voor u ligt het dyslexieprotocol van het Meander College. In dit protocol wordt beschreven wat dyslexie is en wat de mogelijke interventies van alle betrokkenen kunnen zijn binnen het voortgezet onderwijs.

Het Meander College wil een school zijn die kinderen in staat stelt hun talenten te ontwikkelen en dat type onderwijs te volgen dat aansluit bij hun intellectuele capaciteiten.

Waar in het dyslexieprotocol gesproken wordt over ouders kan ook gesproken worden van ouder(s)/verzorger(s). Tevens geldt dat er gesproken wordt over 'hij' als het gaat om een dyslectische leerling. Uiteraard wordt hier zowel hij als zij bedoeld.

2. Schoolbeleid voor dyslexie

Het schoolbeleid voor dyslexie sluit aan bij de missie van het Meander College en het schoolbeleid ten aanzien van dyslexie. We kunnen dit in vier uitgangspunten weergeven, namelijk:

- De leerling staat centraal
- De ondersteuning krijgt een geïntegreerde aanpak
- De ondersteuning vindt plaats gedurende de hele schoolloopbaan
- De ondersteuning gaat uit van wat werkt bij de leerling en wat een zo groot mogelijk effect heeft.

3. Wat is dyslexie?

Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek (BVRD, 2021).

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die niet te verhelpen is. Het gaat om een ernstige lees- en/of spellingachterstand die hardnekkig is, ondanks voldoende gelegenheid tot leren. Het automatiseringstekort bij het lezen en/of spellen uit zich in het voortgezet onderwijs bijvoorbeeld bij complexe taken (lange teksten, functionele schrijfofdrachten) en/of moderne vreemde talen.

4. Signalering en doorverwijzing

Door de vergoede dyslexiezorg wordt de diagnose dyslexie veelal gesteld in het basisonderwijs. Toch is het belangrijk om ook binnen het voortgezet onderwijs alert te blijven op signalen.

Op het Meander College worden leerlingen met ernstige lees- en spellingproblemen als volgt signaleerd:

- Op basis van informatie vanuit de basisschool;

- Op basis van informatie uit het leerlingdossier;
- Op basis van observatie door lesgevende docenten;

Wanneer er lees- en/of spellingproblemen worden gesignaleerd, worden deze door de desbetreffende persoon doorgegeven aan de mentor van de leerling. De mentor neemt contact op met ouders om eventuele aanvullingen mee te nemen bij het invullen van de signaalbrief (zie bijlage 1). De signaalbrief wordt ingebracht bij het intern ondersteuningsteam (OT). Vervolgens zal de orthopedagoog (i.s.m. de dyslexiespecialist) bespreken welke acties passend zijn bij de ingebrachte hulpvraag. Een mogelijk vervolg is het afnemen van enkele lees- en spellingtesten (dyslexiescreening). Indien deze screening voldoende aanwijzingen geeft, kan er verder onderzoek naar dyslexie worden doorgezet.

Het diagnostisch onderzoek is bedoeld om een analyse te maken van de gesignaleerde lees- en/of spellingproblemen en daarbij ook de cognitieve vaardigheden van een leerling in kaart te brengen. Er wordt daarbij gekeken naar mogelijke verklaringen voor de lees- en/of spellingproblemen. Op basis van de resultaten van het onderzoek kan dan vastgesteld worden of het daadwerkelijk om dyslexie gaat en kan vervolgens ook een goed onderbouwde indicatie voor een dyslexiebehandeling worden gegeven. Tevens kunnen op basis van de resultaten adviezen geformuleerd worden over hoe een leerling op school verder kan worden ondersteund.

Het doorzetten van verder dyslexieonderzoek doen we niet zomaar. Er wordt gestart met het maken van een dossieranalyse door de orthopedagoog. Vanuit het dossier moeten we zien dat er voldaan wordt aan een aantal criteria (SDN), namelijk:

- Ernst: er moet sprake zijn van een langdurige ernstige achterstand op technisch lezen en/of spellen;
- Hardnekkigheid: er moet sprake zijn van didactische resistentie; dit betekent dat er intensieve extra ondersteuning door een professional ingezet moet zijn gericht op het lezen en/of spellen, ondanks deze intensieve ondersteuning is het niveau niet/nauwelijks verbeterd;
- Specificiteit: er spelen specifieke problemen met technisch lezen en/of spellen;
- Afwezigheid exclusiefactoren: het uitsluiten van mogelijk andere verklaringen.

De informatie vanuit de dossieranalyse zal besproken worden met ouders en leerling, zodat passende vervolgacties ingezet kunnen worden.

5. Aanpassingen van het onderwijs: compenserende faciliteiten en dispensatie

Bijna alle dyslectische leerlingen hebben specifiek op hun individuele problematiek toegesneden ondersteuning nodig om op hun cognitieve niveau te kunnen functioneren. Dit vergt aanpassing van de algemene gang van zaken in het

onderwijs. Deze aanpassing kan bestaan uit compenserende faciliteiten of dispensaties.

Jaarlijks worden de compenserende faciliteiten die gelden met betrekking tot dyslexie op het Meander College bekeken in het licht van nieuwe ontwikkelingen en nieuwe wetgeving.

Algemeen

- Faciliteiten gelden uitsluitend voor die leerlingen, van wie de school een geldige dyslexieverklaring ontvangen heeft, en niet voor de taalzwakke leerling zonder verklaring. Een geldige dyslexieverklaring is gebaseerd op een diagnostisch onderzoek en mag alleen afgegeven worden door een GZ-psycholoog of een orthopedagoog-generalist met de bevoegdheid voor een psychodiagnostisch onderzoek.
- De school bepaalt, samen met de vakdocent, de dyslexiespecialist, ouders en leerling, welke faciliteiten worden verleend. Per leerling wordt afgewogen welke faciliteiten de school kan bieden en welke voor de leerling daadwerkelijk noodzakelijk zijn. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk maatwerk.
- Leerlingen die in het bezit zijn van een dyslexieverklaring en gebruik maken van faciliteiten, worden geregistreerd in groeps.info. Hierin kan de lesgevende docent de toegekende faciliteiten inzien. Voor een overzicht van de faciliteiten zie bijlage 1.
- De leerlingen die gebruik maken van hulpmiddelen (zoals IntoWords) maken hun toetsen in een apart lokaal op Oost 2.
- Onder toetsen wordt verstaan: proefwerken, tentamens en examens. So's worden in de klas gemaakt omdat deze over het algemeen weinig tekst bevatten en kort zijn. Mocht een dyslectische leerling hier toch moeite mee hebben dan is er de mogelijkheid om deze ook in het aparte lokaal op Oost 2 te maken.

6. Pedagogische-didactische ondersteuning tijdens de les

Ongeacht het onderwijsconcept dat een docent hanteert, komen er in lessen steeds terugkerende activiteiten voor. Hieronder worden een aantal interventies benoemd. Deze interventies zijn niet alleen behulpzaam voor leerlingen met dyslexie, maar ook de overige leerlingen kunnen hiervan profiteren (Mackay, 2001).

De pedagogische-didactische ondersteuning ziet er als volgt uit:

- Wees terughoudend met het geven van leesbeurten aan dyslectische leerlingen in de klas; ga in overleg of ze dit willen of niet.
- Maximaal één repetitie voor een moderne vreemde taal op één dag (onderbouw en bovenbouw).
- Zorg (bij de toets) voor een duidelijke lay-out.
- Bespreek toetsen na, zodat de leerlingen van hun fouten kunnen leren.
- Help leerlingen die problemen hebben met het maken van goede aantekeningen:

- leer leerlingen hoe ze aantekeningen moeten maken;
- laat de leerlingen kopieën (of foto met device) maken van het werk van klasgenoten of van de uitleg op het digibord, zodat de dyslectische leerling zijn aandacht kan richten op de uitleg. Leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het verwerken van de aantekeningen;
- geef tijdens de les extra tijd om aantekeningen door te lezen / te bespreken, zodat er om extra uitleg of aanvullingen gevraagd kan worden.
- Vermijd de situatie dat de leerlingen dingen fout aanleren:
 - controleer regelmatig werkboeken en schriften;
 - attendeer leerlingen op het actief leren van de lesstof.
 - geef voldoende tijd bij het verbeteren in de klas en werk met nakijkvellen;
 - soms kunnen leerlingen hun eigen handschrift niet lezen of zijn antwoorden ongestructureerd genoteerd. Laat een leerling dan de antwoorden van een klasgenoot overnemen.
- Gebruik heldere taal:
 - gebruik woorden die leerlingen kennen;
 - leg nieuwe termen goed uit;
 - geef concrete voorbeelden die aansluiten bij de ervaringswereld van de leerling;
 - visualiseer de uitleg;
 - vraag leerlingen om voorbeelden te geven;
 - wees direct: vermijd ontkenningen en vage aanduidingen;
 - pas het tempo aan de leerlingen aan;
 - laat de leerlingen navertellen wat is uitgelegd en wat de opdracht is.
- Schrijf het huiswerk ruim voor het einde van de les op het bord en noteer het huiswerk in Magister.
- Wijs de leerlingen op de mogelijkheid om gebruik te maken van gesproken teksten of andere hulpmiddelen die de methode biedt.
- Zeg of schrijf nooit: “Je hebt zeker niet geleerd”, maar vraag aan de leerlingen wat en hoe hij heeft geleerd. Geef tips voor betere/andere leer- en leesstrategieën.
- Bespreek welke spellingfouten worden meegeteld in de beoordeling; maak een verschil tussen inzichtfouten en andere spellingfouten.
- Corrigeren van spellingfouten, in ieder geval bij de talen: schrijf het correcte woord volledig naast het verkeerd gespelde woord. Door het hele woord op te schrijven kan een leerling het juiste woordbeeld onthouden. Let bij het corrigeren op de afspraken die in het protocol zijn vastgelegd.
- Prent de leerling het gebruik van de spellingregels (werkwoordspelling) en het juiste gebruik van interpunctie in (hoofdletters, punten en komma's). Hierdoor kan de leerling meer structuur in zijn werken en in de tekst aanbrengen. Ook voor het gebruik van ondersteunende software is het correct gebruiken van interpunctie van belang.
- Zorg voor afstemming tussen secties: verschillende docenten hanteren dezelfde ondersteuningsprincipes, op dezelfde manier.

7. Sociaal-emotionele ondersteuning in de lessen

Uit onderzoek blijkt dat dyslexie vaak samengaat met een lage zelfwaardering, depressie gedrag en negatief zelfbeeld (Poleij, Leseman&Stikkelbroek, 2009; Gouwetor, Bekebrede & Van der Leij, 2010). Deze psychosociale problematiek heeft negatieve gevolgen op leerresultaten en speelt bij veel dyslectische volwassenen nog steeds een rol (Ruijssenaars et al., 2008). Omgevingsfactoren kunnen een positieve invloed hebben op de psychosociale ontwikkeling.

Docenten kunnen dyslectische leerlingen leren omgaan met de negatieve gevolgen van dyslexie op leerresultaten en zij kunnen de zelfwaardering versterken door ervoor te zorgen dat een leerling aan de drie psychologische basisbehoeften die iedereen eigen zijn, kan voldoen: de behoefte aan relatie, de behoefte aan competentie en de behoefte aan autonomie (Deci & Ryan, 1990; Stevens, 1997; zie beschrijving in Ebbens & Ettekoven, 2005).

Op het Meander College vinden de volgende interventies plaats om de behoefte aan relatie, competentie en autonomie te kunnen waarborgen bij leerlingen met dyslexie:

- De docent weet wat dyslexie inhoudt en weet wat de gevolgen ervan kunnen zijn.
- De docent weet welke leerlingen er in de klas dyslectisch zijn en laat door zijn feedback zien dat hij het probleem begrijpt.
- De docent steunt de leerling op momenten dat het moeilijk gaat en zoekt samen naar mogelijkheden die helpen bij acceptatie.
- De docent geeft feedback niet alleen op de uiteindelijke cijfers die een leerling haalt, maar ook op de relatieve vooruitgang van een leerling.
- De docent beschouwt fouten die leerlingen maken, als mogelijkheid om het leerproces te versterken. De docent en leerling kijken samen naar de mogelijke oorzaak van de fout en zien het als een uitdaging om samen na te gaan hoe de fout in de toekomst kan worden voorkomen.
- De docent is duidelijk over de regels en procedures die op school en in de les gelden en reageert consequent als een leerling regels niet nakomt. De docent zal, indien de leerling zich niet aan afspraken houdt, vooraleerst in gesprek gaan met de leerling om te achterhalen wat nodig is om volgende keer wel aan de afspraken te voldoen.

8. Ondersteuning buiten de lessen

Als de ondersteuning die docenten tijdens de lessen bieden (tijdelijk) niet toereikend is voor het behalen van voldoende leerresultaten, sociaal-emotioneel welbevinden, zelfstandigheid en weerbaarheid, kunnen de volgende trainingen en/of individuele begeleiding ingezet worden.

Algemeen:

Ouders en toekomstige klas 1 leerlingen met dyslexie zullen voor de zomervakantie uitgenodigd worden door de dyslexiespecialist om de ondersteuningsbehoefte van de leerling in beeld te krijgen.

Alle leerlingen die in de brugklas starten met een dyslexieverklaring worden uitgenodigd voor een groepsgerichte training dyslexievaardig (DyVa). De doelstellingen van de training zijn beter leren omgaan met dyslexie in het voortgezet onderwijs en tips en trucs aanleren om effectiever te leren. Vanuit deze doelstellingen wordt gewerkt aan de thema's: bewustwording, tips en trucs uitwisselen omtrent lees- en leerstrategieën voor de diverse vakken, praktische studietips oefenen en het gebruik van digitale hulpmiddelen. Voorafgaand aan de groepsbijeenkomsten worden ouders en leerlingen uitgenodigd voor een informatiemiddag over dyslexie in het voortgezet onderwijs en het dyslexiebeleid op school. Op deze manier probeert de school de ouders zoveel mogelijk bij het leerproces van hun zoon/dochter te betrekken en tevens willen zij de leerling in zijn/haar kracht zetten m.b.t. zelfstandigheid.

Leerlingen met dyslexie die starten in het examenjaar en hun ouders krijgen een uitnodiging voor een informatiebijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst wordt informatie gedeeld over de faciliteiten die gebruikt mogen worden tijdens het school- en centraal examen.

Na de groepstraining en/of informatiebijeenkomst is het mogelijk om nog een periode individuele dyslexiebegeleiding in te zetten, in overleg met ouders, leerling en school. Met de toekomstige klas 1 leerlingen zal minimaal één individuele begeleidingsafpraak met de dyslexiespecialist ingepland worden. De invulling van de begeleiding is afhankelijk van de hulpvraag van de leerling. De mentor is hiervoor het eerste aanspreekpunt.

De individuele begeleiding kan via de mentor doormiddel van een signaalbrief aangevraagd worden.

9. Dyslexie en het examen

School Examen (SE)	Centraal Examen (CE)
- Tijdsverlenging: 20% tijdsverlenging	- Tijdsverlenging: 30 min
- Computer als schrijfgerei	- Computer als schrijfgerei
- Spellingcontrole - Woordvoorspeller (IntoWords)	- Spellingcontrole
- Voorleessoftware: IntoWords	- Voorleessoftware: IntoWords
- School beslist zelf over aangepaste beoordeling spelling	- Geen aangepaste beoordeling spelling
- Aangepaste luistertoetsen (bijv. langere pauzes tussen fragmenten)	
Literatuurlijst: - eventueel het aantal te lezen boeken beperken of moeilijkheidsgraad aanpassen aan niveau; - lezen in combinatie met luisterboek (passendlezen.nl)	

10. Wet- en regelgeving aanpassing en ontheffing Frans en Duits.

In sommige gevallen is het nodig om (delen van) het onderwijsprogramma aan te passen of hiervoor ontheffing te verlenen. De directie van de school neemt hiertoe het besluit, meldt dit waar nodig aan de inspectie en zorgt voor een onderbouwde verantwoording. Ze doet dit binnen de kaders van de wet- en regelgeving.

Op het Meander College is een kleine groep leerlingen die op dusdanige manier hinder ondervinden van de dyslexie, waardoor zij onvoldoende in staat zijn te functioneren op het niveau dat past bij hun algemene cognitieve capaciteiten. Bij deze groep leerlingen kan er gekeken worden naar aanpassing van de inhoud van Frans en/of Duits of naar ontheffingsmogelijkheden.

Wanneer gesignaleerd wordt dat de leerling mogelijk in aanmerking komt voor een aanpassing van de moderne vreemde taal worden de volgende stappen gevolgd:

1. Het signaal wordt via de mentor of vakdocent bij de dyslexiespecialist en orthopedagoog neergelegd.
2. De dyslexiespecialist zoekt contact met de leerling en de betreffende talendocenten om de leeraanpak en lesinzet van de leerling in kaart te brengen.

Indien er nog mogelijkheden zijn tot verbetering van de leeraanpak en/of lesinzet (leerstrategie, planning, tijdsinvestering, gebruik hulpmiddelen e.d.) zal hierop worden ingezet middels individuele begeleiding door de dyslexiespecialist. Er zal dan nog niet overgegaan worden tot een aanpassing in het programma.

3. Indien blijkt dat er weinig/geen winst te behalen valt bij het verbeteren van de leeraanpak van de leerling of eerdere begeleiding heeft onvoldoende effect gehad, kan overgegaan worden tot een aangepast programma.
4. De inhoud van het aangepaste programma wordt in overleg met de dyslexiespecialist en/of orthopedagoog, vakdocent, leerling en ouders vastgesteld. Consequenties van mogelijke doorstroom beperkingen worden expliciet gecommuniceerd en tevens schriftelijk vastgelegd.
5. Er wordt altijd eerst gekeken naar de aanpassing van één taal. Wanneer dit niet voldoende is kan er gekeken worden naar aanpassing van de tweede taal. In uitzonderlijke gevallen kan direct gekeken worden naar een aangepast programma voor zowel Frans als Duits.

Het aangepaste programma kan onder andere bestaan uit:

- Woorden en zinnen alleen leren van Duits/Frans naar het Nederlands en/of
- Ondersteuning bij grammatica (wijziging in opdracht: bijv. zinnen zijn al vertaald en moeten op de juiste wijze geplaatst worden).

In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk om ook in de eerste drie leerjaren de tweede moderne vreemde taal vroegtijdig af te sluiten.

11. Pedagogische driehoek

De mentor is de spil in de studiebegeleiding van leerlingen. De mentor beschrijft in groeps.info het antwoord op de ondersteuningsvraag van leerlingen met dyslexie. Hierbij wordt de mentor ondersteund door de specialisten uit het ondersteuningsteam. Het is van groot belang dat het opstellen van groeps.info goed is afgestemd met alle betrokkenen.

Een goede ondersteuning van leerlingen met dyslexie kan niet zonder de constructieve samenwerking met ouders. Binnen de samenwerking verwacht de school naar een actieve rol van ouders. Zowel de zorgspecialisten als de mentoren wijzen de ouders tijdens informatieavonden en ouderavonden op deze rol. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Het is belangrijk dat ouders de dyslexie en de gevolgen daarvan begrijpen, accepteren en dat ouders hun kind ondersteunen bij het schoolwerk.
- Naast het bevorderen van zelfstandigheid kan enige hulp bij het plannen van huiswerk verstandig zijn. Veel kinderen hebben hier moeite mee.

Help hen indien nodig bij:

- het structureren en plannen van huiswerk;
- het overhoren van woordjes (oefen zoals getoetst wordt);
- het samenvatten van teksten;

- het aanleren van de juiste studievaardigheden.
- Stimuleer het lezen van boeken, tijdschriften en dergelijke. Dit bevordert het tempo bij stillezen. Zo nodig kunt u bij de openbare bibliotheek (of via www.passendlezen.nl) ingesproken boeken of boeken speciaal geschreven voor dyslectische leerlingen aanvragen.
- Stimuleer uw kind om voor zichzelf op te komen, bijvoorbeeld vragen stellen in de klas wanneer hij/zij het niet begrijpt.
- Het is belangrijk dat de ouders de mentor en de vakdocent op de hoogte houden omtrent de beleving / het schoolwerk van hun kind en dat omgekeerd de mentor de ouders ook op de hoogte houdt van wat er op school gebeurt.

Aanpassingen van het onderwijs: compenserende faciliteiten en dispensatie

Algemene faciliteiten

- a. Dyslectische leerlingen niet onvoorbereid/onaangekondigd hardop laten lezen in de klas of dit enkel in overleg met de leerling.
- b. Maximaal één toets voor Moderne Vreemde Talen per dag in de onderbouw.
- c. Aantekeningen op papier geven (foto maken met device), laten kopiëren van een andere leerling die netjes en nauwkeurig werkt of een foto laten maken van de PowerPoint.
- d. Huiswerk wordt schriftelijk opgegeven via Magister.
- e. Indien nodig het aantal te lezen boeken beperken, moeilijkheidsgraad aanpassen of gebruik maken van luisterboeken (passendlezen.nl).

Toetsen

- Extra tijd: dyslectische leerlingen hebben recht op extra tijd voor toetsen. In de onderbouw worden de overhoringen en repetities verkort. Op de toetsen staat aangegeven welke opgaven bij tijdgebrek niet gemaakt hoeven te worden. In de bovenbouw wordt er extra tijd geboden:
 - bij een toets van 40/50 minuten: 10 minuten extra tijd
 - bij een toets van 75/90 minuten: 15 minuten extra tijd
 - extra tijd bij examens is ten hoogste 30 minuten
- a. De toetsvorm wordt afgestemd op de oefenwijze in de klas.
- b. Indien nodig: extra hulpmiddelen toestaan, bijvoorbeeld laptop met spellingcorrectie, koptelefoon en/of gebruik van voorleessoftware (voorkeursprogramma is IntoWords).
- c. Indien nodig en na overleg met de dyslexiespecialist/orthopedagoog: wanneer blijkt dat de leerling met dyslexie bij schriftelijke toetsen niet in staat is (ondanks goed leren en de inzet van hulpmiddelen) om overeenkomstig met zijn niveau te presteren, dan kan er gekozen worden voor een andere vorm van toetsen. De toets kan in kleinere gedeeltes worden opgesplitst of er kan mondeling getoetst worden.
- d. Bij luistertoetsen kan de leerling gebruik maken van een aangepaste versie waarbij er meer leestijd mogelijk is. Wanneer extra tijd niet mogelijk is, worden de vragen voorgelezen.
- e. Afspraken ten aanzien van het aantal af te nemen toetsen per dag/week: er wordt in de onderbouw maximaal 1 toets per dag afgenomen. In de bovenbouw worden de toetsen in toetsweken afgenomen.

Spellingbeoordeling

Spelling is een onderdeel van de exameneisen. Dat onderdeel wordt in het centraal examen getoetst bij Nederlands op alle schooltypen, en bij Engels vmbo GL/TL.

Dyslectische kandidaten hebben veel problemen met een correcte spelling. De beoordeling van spelling tijdens het centraal schriftelijk examen is een klein deel van de totale beoordeling: bij Nederlands havo en vwo vier van de maximaal te behalen punten en bij Nederlands vmbo twee. Bij Engels is het aantal punten niet exact aangegeven. In alle gevallen gaat het om minder dan 10% van de maximale totale score.

Het is *niet* toegestaan om bij een onderdeel van de exameneisen, vanwege een beperking, een andere beoordeling toe te passen. Dat wordt ook steeds expliciet in het correctievoorschrift vermeld. Het gebruik van de spellingscontrole is voor dyslectische leerlingen toegestaan.

Voor alle toetsen die op school worden afgenomen, buiten de centrale eindexamens, gelden de volgende richtlijnen voor docenten:

Algemeen:

- a. Wanneer de spellingregels tot de opgegeven stof van de toets behoren, dan worden fouten net zo geteld als bij andere leerlingen.
- b. Houd er rekening mee dat de toets ook andere onderdelen naast spelling bevat, zodat de dyslectische leerling de mogelijkheid heeft om op andere onderdelen punten te halen.
- c. Reken spellingfouten niet mee als spelling niet getoetst wordt.
- d. Een maximale aftrek van punten (bijvoorbeeld een halve of een hele punt) voor alle spellingfouten. Bij de centrale examens zijn er richtlijnen opgenomen voor het aantal punten die gehaald kunnen worden voor de spelling. Waar in het schoolexamen, zoals bij Nederlands en de moderne vreemde talen, spelling wordt beoordeeld, wordt hetzelfde uitgangspunt gehanteerd: een maximaal aantal punten aftrek voor de spelling. (www.masterplandyslexie.nl).
- e. Voor Duits, Frans en Engels: fonetisch gespeld wordt goed gerekend bij woorden en zinnen, met uitzondering van grammaticaonderdelen. Bij de grammaticaonderdelen worden fonetische fouten goed gerekend, grammaticale fouten niet.
- f. T.a.v. de normering in de onderbouw wordt het percentage aangehouden dat beschreven staat in het vakwerkplan.
- g. Reken een spelfout maar één keer.
- h. Leerlingen die tijdens de begeleidingsles naslagwerk voor grammatica hebben gemaakt mogen deze, na overleg met de desbetreffende docent, ook als naslagwerk gebruiken tijdens de toets. De docent bepaalt (in overleg met de dyslexiespecialist/orthopedagoog) hoe lang een leerling gebruik mag maken van dit naslagwerk. Dit naslagwerk mag niet gebruikt worden bij (school)examens. De inhoud van het naslagwerk wordt beschreven in Magister.

- i. De docenten wijzen de leerlingen ook op het correcte gebruik van de interpunctie (hoofdletters, punten, komma's, etc.).
- j. De dyslectische leerling heeft de mogelijkheid om een toets of schoolexamen op de laptop te maken, waarbij hij gebruik mag maken van de spellingscontrole en/of de woordvoorspeller van IntoWords. Naast de digitale toets kan de leerling gebruik maken van de toets op papier.